

סניף "שמרו משפט" * בי"ד מיוחד לפקח על: הזמנות, עיקולים, סיועונים, היתרי ערעור, פסקי דין, וניסין * ומגן לבע"ד שלא יקופחו מזכותם: לכזרות הבי"ד, לדין נמוך, ולמזיקי דתני, ולמאן בבוררות, ובמעגלים

גט שיצא עליה ערעורים עם נימוקים מבוססים ע"פ דברי הפוסקים הרי היא בחזקת פסולה עד שיבורר בגלוי הפרכת כל הערעורים

הנה בענין הערעורים החזקים על פסלנות הגט בפרשת "בלום-האכהייזער" שיצאה מבית דינינו ביום ט"ו אדר ה'תשס"ט, באנו בזה להבהיר דאף מי שאינו בתוך הענין וא"א לו להחליט בעצם משפט הגט הכשירה היא או פסולה, אבל זה מיהא פשוט וברור לכל בר בי רב אחד יומא, דגט שיצא עליה ערעור פסלנות מכח כמה טעמים, בצירוף בירור הלכה מיוסד על מקורות איתנים בדברי הפוסקים, ולמשך שנה שלימה הוחזקה הערעור ברבים בקלא דלא פסיק על פסלנות הגט, ולא יצא נגדה שום דיחוי כלל ואף לא ממסדרי הגט עצמם. בודאי שאין בכח אפילו להרבה רבנים להכשיר את הגט בסתמא, מבלי שיבררו ויפרשו בגלוי דיחוי כל הערעורים ע"פ ביסוס מקורות בדברי הפוסקים, וע"פ כללי ההוראה וההכרעה המסורה לנו מהפוסקים, וטרם כן הרי הגט בחזקת פסול ובטל, והאשה צירל בלום (לבית האכהייזער) אסורה להנשא על סמך גט זה. [וז"ל שו"ת דבר אמת (אה"ע סי' נ"ו): שלא יסמוך האדם על דעתו להתיר אשת איש בכדי, בלי ראיות ברורות וישירות וסברות זכות, רק מצד רחמנות, שסופה אכזריות, שמן הדין יחוייב שיהיו בניה ממזרים, והפוגע בה הוא באיסור חנק, עכ"ל].

בלי טעמים: הנה, כבר צעק הנוב"י באור הישר (סי' ל' מדי"ה ועתה) בלשונות חריפים מאד, דפסק אף מגדול הדור בלי גילוי נימוקים ומקורות אפילו כשהיא לחומרא בטילה נגד פסק שעם נימוקים ומקורות לקולא, א"כ כשי"כ להיפך כשהמכשירים סותמים את דבריהם והפוסלים מפרשים את דבריהם וכבני"ד. וכע"ז כתב גם הגה"ק בעל התכלת (בהקדמתו) אפילו בהנוגע רק להידור מצוה "שאיין זה דרך התורה כלל לבוא בהחבא, אלא כל מי שיועד לשוב בדבר הלכה מוכרח לחוות דעתו בגלוי ולא יטמנו בחיבו, ואם שכנגדו ינצחו בהלכה מוכרח להודות לו ולא ירע לבבו כלל מזה, אדרבה יגיל וישמח כי יצא הדין לאמתו... דבמקום שההלכה יוצאת ע"י משא ומתן בבירור הלכה, אדרבה מי שיש לו לטעון מוכרח וחובה עליו לגלות ולהתוכח להוציא הדין לאמתו" עכ"ל. וז"ל שו"ת משפטים ישרים (ח"א, סי' פ"ד): דיין שמקשים על דבריו מדברי פוסקים ואינו חושש להקושיא, רק שאומר כך נראה לי, הרי זה דיין שקר ודבריו אינם מעלין ולא מורידין, ובסוד הדיינים לא יבא וכמאן דליתיה דמי, ויתקיים הדין ביושבים לפני ה' ומודים על האמת עכ"ל. [ד], נישאת ע"י הוראה מוטעת: ואם כ"ז אף בעלמא, כשי"כ בנוגע להתרת א"א, דהרי אף באשה שנישאת ע"י הוראה מוטעת, כתבו כמה פוסקים דתצא מדהו"ל למידק, ע"י טו"ז (אה"ע סי' י"ז ס"ק ע"א), ובי"ש (שם ס"ק קע"ב), מהרי"ק (סי' פ"ד), רדב"ז (ח"ד, סי' א"ף ק"י ד"ז), שמש צדקה (ח"ב סי' ו' ז' ט"ז), ושב הנחן (סי' ל'), דברי ריבנות (סי' רכ"ה), [ה], הוזהרה ע"י בי"ד שלא תנשא: ולשם באשה שהוזהרה מבי"ד שהגט פסול ושאסורה להנשא בה וכבני"ד, אע"פ שהיה לה מתיירין, כבר כתב הרא"ש (כלל ל"ב סי' ג'), דליה אנוסה מדהיתה צריכה לחוש להמתירין, וכ"כ הברית אברהם (סי' צ"ו וצ"ט וק"ג), וכע"ז כתב באבני"ז (אה"ע סי' ל"ז אות י') דכל שהוזהרה ע"י בי"ד הויה כמזידה. וע"י שמש צדקה (ח"ב סי' ז' ז' ד"ה וכדל) דכל שידעו שיש מערערי על הוראת בי"ד, ועכ"ז נשאו על סמך דעת המקילין, הו"ל מזידין מדהיה להם להמתין עד שישאו ויתנו הצדדים זע"ז ויבאו לעמק השוה. [ו], אונס ל"ש רק כלפי בעלה הראשון: ובפרט לדברי הגרעק"א (קמא סי' ר"ו) הובא בפתי"ש (סי' י"ז ס"ק קע"ה), דאף להדיעה דאם סמכה על דעת המקילין הו"ל אנוסה, מי"מ ז"א רק בהנוגע להתירה לבעלה הראשון, אבל בשו"א לא להשני דהנישואין שלו הוי זנות בעלמא. מכל המקובץ הדבר ברור בני"ד דאסורה להנשא טרם שיבררו ויגלו המתיירין לעיני כל דיחוי דברי המערער, על אדני מה הוטבען.

מקורות: [א], חיוב ההתחשבות עם ערעור על כשרות גט: ז"ל מהרשדים (נו"ד סי' רנ"ה) אם המצא תמצא באלו הגרושים, חכם או חכמים אוסרים האשה, שחולקים [עם] החכמים המסדרים הגט ומתירים האשה לינשא למי שתצא... אבל מי שיאמר טעם לדבריו ומראה פנים נראין להחמיר בגט, או שאינו גט, לא דבר רק הוא, ואם סברת המתירים והמתירים שקולים, ראוי להחמיר באיסור חמור כזה, ואפילו שלא היו שקולים לגמרי, עכ"ל. וז"ל שו"ת הרמ"א (סי' נ"ו) מי שניתן הגט שלא בפניו, ומצא אח"כ פסול מה בגט, ומפרש ואומר שפסול מטעם זה ומטעם זה, לא עלה על לב ר"ת ותלמידיו מעולם לסתום פיו מלומר את אשר בלבו, ואדרבא יישר כחו, כדי שהאשה לא תנשא לאיש עד שתקבל גט כשר, עכ"ל. וז"ל הנוב"י (קמא אה"ע סי' פ"ח), על דבר הגט שארבעה לומדים מערערים.. יפה עשו בגוף הדבר שלא שתקו ולא חלקו כבוד לרב במקום איסור א"א החמור... והאשה לא תנשא כלל עד יגרשנה בעלה שנית, עכ"ל. וז"ל חידושי אנשי שם (קלוגער, סי' קצ"ז), על משמרת אעמודה דהגט פסול... כי ידעתי כי רבים הם המתפרצים... רק עבור גוף הדבר אני כועס... דאחר הוודעו שיש פוסלין הגט... הו"ל לחוש לאיסור ערוה וליתן לה גט אחר ולא לעמוד על דעתו, עכ"ל. [ב], דלא שייך בזה יחיד רובים הלכה כרובים: הנה, הלכה רווחת הוא אפילו בנוגע לממונא, וכשי"כ בנוגע לאיסורא, דיחיד שאומר כהלכה גובר על רוב האומרים שלא כהלכה, ע"י משנה (פאה פ"ד, מ"א וב'), אפילו צ"ט אומרים וכ"י ואחד אומר וכ"י, לזה שומעין שאמר כהלכה, ובתורת כהנים (קדושים פ"ג) קמוסיף, דאפילו אם מה שאומר כהלכה הוא מחמת נגיעתו [או קרבתו] בדבר, אפ"ה הוא גובר נגד רוב מנין ובנין כיון שאומר כהלכה, והובא בר"ש ובתו"ט (שם), ובח"י הרשב"א (ב"ב י"ב ע"ב), ובח"י הרמב"ן (סנהדרין ר"פ ז"ב). ונפסק כן להלכה ברמב"ם (מתנות עניים פ"ב ה"טו"ז), ובסמ"ג (לאוין רפ"ד), והפוסקים בנו מזה בנין אב להלכה, ע"י מהר"ט (ח"א, סי' ס"ט), דברי מלכ"א (ח"א, סי' ל"ה), תשרות ש"י (ח"א, סי' ס"ט ר"ל"ט). ותניינא סוסי"א קי"א), שם אריה (או"ח סי' ז'), שערי דיעה (תניינא, סי' קצ"ז), בן פורת (ענגל, סי' ז'), מהרש"ם (ח"א סי' פ"ג). ות"ד סי' מ' וקמ"ג. וח"ה סי' כ', וע"ד. וח"ו סי' נ"ו), מהרש"ג (ח"ג, סי' פ"ט), אוריין תליתאי (סי' צ"ב), לחם שלמה (נו"ד סי' כ"ה), אלף המגן (ח"ב, סוסי"א ל"ד), דברי סופרים (סי' י"ד), חלקת יואב (נו"ד סי' כ'), בצל החכמה (ח"א, סי' ט'), אגרי"מ (או"ח ח"ב סי' מ"ה). וח"ה סי' ט"ו). [ג], פסק עם טעמים דוחה פסק

ועל זה באתי על החתום - בשם שאר חברי הבית דין צדק - דסניף "שמרו משפט", ד' לסדר "ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם" (תרומה), שלשה ימים לחודש אדר, שנת ה' אלפים שנת תש"ע לפ"ג

אברהם שמואל יהודה געשעפטמנער
ראב"ד ביר"צ סניף "שמרו משפט"

